

guleret i retsplejeloven, men fremgår af den folder, som er udarbejdet med henblik på udlevering fra politiet til voldtægtsofferet.

Der er næppe tvivl om, at politiet spørger voldtægtsofferet, om offeret vil have beskikket en bistandsadvokat. Erfaringerne viser imidlertid, at spørgsmålet langt fra altid bliver forstået af offeret, der som oftest er i en krisetilstand, og for hvem spørgsmålet er uforståeligt og uoverskueligt. En del af ofrene svarer derfor nej til spørgsmålet med den konsekvens, at der ikke umiddelbart bliver beskikket en bistandsadvokat. Endvidere er det ikke sikkert, at politiet i alle situationer har forståelse for, hvor vigtigt det er, at voldtægtsofferet så tidligt som muligt får beskikket en bistandsadvokat.

Bistandsadvokatens tilstedeværelse allerede under afhøringen hos politiet og den forklaring om det videre forløb, som bistandsadvokaten kan give til offeret, kan være med til at undgå, at offeret oplever afhøringerne m.v. som ydmygende. Bistandsadvokaten kan under efterforskningen være offerets kontakt til politiet og dermed sørge for, at offeret holdes underrettet om sagens forløb. En sådan kontakt vil ikke i samme omfang finde sted, hvis offeret står uden bistandsadvokat og helt på egen hånd må tage initiativet. Det vil for mange ofre være en helt uoverstigelig forhindring at kontakte politiet vedrørende sagen.

Det foreslås på denne baggrund, at voldtægtsofferet som udgangspunkt ubetinget og ufravigeligt skal

- have udpeget bistandsadvokat,
- have adgang til og mulighed for at tale med bistandsadvokaten, før offeret afhøres af politiet,
- have bistandsadvokaten til stede under politiets afhøring.

I virkelighedens verden har voldtægtsofferet ikke mulighed for at overskue situationen, voldtægtssagens videre gang og dennes betydning for offeret. Derfor foreslås det, at udgangspunktet ændres fra, at offeret kan begære beskikket en bistandsadvokat, til, at beskikkelsen skal ske obligatorisk.

Forslaget skal ses i sammenhæng med de øvrige ændringer, der foreslås vedrørende retssagens forløb og offerets og bistandsadvokatens roller i sagen, jf. det følgende, og hvorefter det i langt højere grad end i dag bliver en forudsætning for voldtægtssagens gang, at offeret har en bistandsadvokat til at rådgive og vejlede.

Forslagsstillerne finder, at der kan være grund til at overveje, om reglerne bør udstrækkes så langt, at en person, der ønsker at indgive anmeldelse om en voldtægt, får mulighed for at tale med en bistandsadvokat, før der indgives anmeldelse. Dette skal ses i lyset af de

situationer, hvor en kvinde har følt sig seksuelt ydmyget og krænkede, selv om der ofte notorisk ikke er sket en overtrædelse af straffeloven. Mange unge piger og kvinder har ikke gjort sig klart, hvad voldtægt egentlig betyder. I stedet for at lade deres uvidenhed føre til anmeldelse og efterfølgende efterforskning, som ender med påtaleopgivelse, vil en indledende samtale med en bistandsadvokat kunne føre til et andet resultat. Det betyder, at pigen/kvinden kan få forståelse for, at den person, som hun opfatter som gerningsmand, ikke har begået en overtrædelse af straffeloven, men derimod blot har forbrudt sig mod grænserne for almindelig anstændighed eller lignende. I praksis sker det ofte, at en voldtægt bliver anmeldt af en pige/kvinde, der over for en veninde eller en mor har givet udtryk for, hvorledes hun har følt sig ydmyget og krænkede, og hvor denne i bedste mening får anmeldt noget, der aldrig burde have været anmeldt til politiet.

Ad punkt 2: Bistandsadvokatens adgang til at deltage i sagens behandling ved domstolene skal udbygges (ret til adgang til sagens materiale og dokumenter, til at være til stede ved retsmøderne, til at stille spørgsmål til voldtægtsofferet og til at foreslå supplerende bevisførelse og vidner).

Efter retsplejelovens bestemmelser har bistandsadvokaten adgang til at gøre sig bekendt med den forurettedes forklaring til politirapporten. Bistandsadvokaten har imidlertid ikke adgang til at holde sig orienteret om f.eks. sigtedes forklaring ud fra hensyn om, at den forurettedes udtalelser i videst muligt omfang alene bygger på vedkommendes egen umiddelbare oplevelse og ikke bliver præget af andre forklaringer og politiets materiale i øvrigt. Når der er rejst tiltale i sagen, har bistandsadvokaten tillige adgang til at gøre sig bekendt med det øvrige materiale i sagen, som politiet har tilvejebragt. Men bistandsadvokaten må ikke uden politiets samtykke overlevere det modtagne materiale til den forurettede eller andre, og bistandsadvokaten må ikke uden politiets samtykke gøre den forurettede eller andre bekendt med indholdet af materialet.

Det foreslås, at bistandsadvokaten får adgang til politiets materiale i sagen. Det giver bistandsadvokaten mulighed for at få et overblik over og forstå sagens indhold og er endvidere en forudsætning for, at bistandsadvokaten kan indtage den mere aktive rolle i sagen, som beslutningsforslaget lægger op til. Bistandsadvokaten bør have tilsendt sagens akter, uanset om der rejses tiltale eller ej. Det vil kunne få betydning i relation til muligheden for at klage over en eventuel opgivelse af påtale